

Η ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΜΟΥΣΙΚΗ

ΕΝ ΤΩ ΩΔΕΙΩ ΑΘΗΝΩΝ

ΓΝΩΣΤΟΝ τυγχάνει ὅτι πρωτοβουλία τῆς Α. Σ. τοῦ Μητροπολίτου Ἀθηνῶν καὶ ἐν συνεργασία μετὰ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ Ὁδείου κ. Νάζου ἰδρύθη καὶ ἤρξατο ἐπ' αἰσίοις λειτουργοῦσα ἀπὸ τοῦ παρελθόντος Σεπτεμβρίου ἰδία ἐν αὐτῷ σχολῇ βυζαντινῆς μουσικῆς. Ποίαν ἐθνικὴν σημασίαν κέκτηται καὶ οἷα πλεονεκτήματα ἐγγυᾶται ἢ οὕτως ἐπίσημος συστηματοποίησις τῆς πατρίου ἡμῶν ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς, τῆς συνδεομένης πρὸς τὰς παραδόσεις τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους, καὶ πρὸς αὐτὴν ἔτι τὴν ἐθνικὴν συνείδησιν, ἀποβάνει περιττὸν νὰ τονίσωμεν καὶ ἐξάρωμεν ἡμεῖς ἐνταῦθα. Δὲν πρόκειται νὰ μορφωθῶσι μόνον ἐπιστημονικῶς καὶ ἐπὶ τὸ τελειότερον αἱ χορεῖαι τῶν ἱεροψαλτῶν καὶ νὰ ἀντηγήσωσιν ὑπὸ τοὺς θόλους τῶν ναῶν αἱ γλυ-

κεῖαι καὶ πλούσια μελωδία τοῦ βυζαντινοῦ συστήματος πρόκειται κυρίως νὰ ἀνυψωθῇ τὸ καταπεσὸν γόητρον τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν μουσικῆς, ἣτις « καὶ ἀρχαιοτέρα τῆς εὐρωπαϊκῆς τυγχάνει καὶ θαυμάσιον πλοῦτον μελωδιῶν, ἐν πολλοῖς ἀνεκμετάλλευτον, περικλείει. » Τὸν χαρακτηρισμὸν τοῦτον τῆς βυζαντινῆς μουσικῆς διεκήρυξεν ἐπίσημως ἐπιφανὴς εὐρωπαῖος μουσουργός, ὁ πολὺς Doucoudray, ἐν τῷ μουσικῷ Συνεδρίῳ τῆς Παρισινῆς Ἐκθέσεως τοῦ 1878 τῷ συγκροτηθέντι ὑπὸ τὴν προεδρείαν αὐτοῦ τοῦ μεγάλου Γκουνῶ.

Ἄλλ' ὅ,τι κατ' ἐξοχὴν εἶνε ἰδιαίτερας σημειώσεως ἄξιον καὶ ἐνισχύει τὴν ὑπὲρ εὐοδώσεως τῆς σχολῆς ταύτης κοινὴν πεποίθησιν, εἶνε ἡ ἀρίστη ἐκλογή τοῦ προσώπου, εἰς τὸ ὁποῖον ἀνε-

τέθη ἢ διεύθυνσις καὶ λειτουργία αὐτῆς. Ἡ Α. Σ. ὁ Μητροπολίτης Θεόκλητος, θέλων νὰ συμπληρώσῃ τὸ ἀληθῶς ἐθνικὸν ἔργον, οὐ ἐπελάβετο καὶ ὑπὲρ οὐ ἐμόχθησεν, ἀπετάθη πρὸς τὸν Πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως Ἰωακείμ τὸν Γ' ὅπως ὑποδείξῃ τὸν κατάλληλον εἰδικὸν καθ' ὅλα ἄνδρα, εἰς ὃν νὰ ἐμπιστευθῆ τὴν ἀρτισύστατον σχολὴν καὶ τὸν ὑψηλὸν αὐτῆς προορισμόν. Ἡ Α. Π. ὁ Πατριάρχης, ἐν συνεδριάσει τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ὁμοφώνως ἀποδεχθεῖσης τὴν πρότασιν, οὐ μόνον ἀνεῦρεν ἀληθῶς τὸν καταλληλότερον, ἀλλὰ καὶ ἔπεισεν αὐτὸν ὅπως ἀπέλθῃ εἰς Ἀθήνας καὶ ἀναλάβῃ τὴν διδασκαλίαν καὶ διεύθυνσιν τῆς σχολῆς. Δι' ἐπισήμου δὲ πατριαρχικοῦ γράμματος διεμήνυσε τῷ Σ. Μητροπολίτῃ Ἀθηνῶν τὸ χαρμόσυτον ἄγγελμα καὶ συνέστησε τὸν κ. Κωνσταντ. Α. Ψάχος, ἓνα τῶν ἐπιφανέστερων ὄντως μουσικοδιδασκάλων Κων)λεως, ὡς τὸν ἐνδοδειγμένον διὰ τὴν τιμὴν καὶ τὸ ἀξίωμα τοῦτο.

Ἀναντιρρήτως δὲ ὁ κ. Κ. Α. Ψάχος, καίτοι νεώτατος ἔτι, συγκεντροῖ ἐν ἑαυτῷ σπάνια προσόντα μουσικῆς μορφώσεως, ἐγκυκλοπαιδικῆς ἀναπτύξεως, χαρμητῆρος καὶ ἤθους. Πλὴν τῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς, ἧς κατέχει τὰ μυστήρια, γνωρίζει καὶ τὴν εὐρωπαϊκὴν καὶ τὴν ἀσιατικὴν, εἰδικῶς σπουδάσας ἀμφοτέραις ταύταις. Εὐκόλον δὲ νὰ κατανοηθῆ ποίαν σημασίαν ἔχει ἡ γνώσις τούτων, ἀφοῦ ἡ μὲν εὐρωπαϊκὴ μουσικὴ, εἰς τοσοῦτον ἐπιστημονικῆς τελειότητος ἐξιχθεῖσα, μεγάλην δύναται νὰ παράσχῃ τὴν συμβολὴν εἰς τὴν συστηματικωτέραν διαρρυθμίσιν ἀσφῶν τινῶν σημείων τῆς βυζαντινῆς ἢ δὲ ἀσιατικῆ, παρουσιάζουσα θησαυροὺς μελωδιῶν καὶ κλιμάκων, ἔχει κοινὰς τὰς βάσεις μετὰ τῆς βυζαντινῆς, διαφέρουσα ταύτης ἰδίως ὡς πρὸς τὰ διάφορα μουσικὰ σχήματα, τὸν ρυθμὸν καὶ πρὸ πάντων τὸν τρόπον τῆς ἐκτελέσεως. Ἄλλ' ἐκτὸς τῶν μοναδικῶν τούτων ἐφοδίων γνώσεων, μελέτης καὶ πείρας, ὁ κ. Ψάχος κέκτηται καὶ σπανίαν ἐγκυκλοπαιδικὴν μόρφωσιν, εἶνε κάτοχος τῆς γλώσσης, χειρίζεται δὲ ἄριστα τὸν κλάμον. Ἐγραφε κ' ἐδημοσίευσεν κατὰ καιροὺς εἰς πολλὰ περιοδικὰ καὶ φύλλα πλείστας ὄσας πραγματείας ἀξιολόγους ὑπὲρ τῆς βυζαντινῆς μουσικῆς, ὑπῆρξε δὲ ἐκ τῶν ἰδρυτῶν τοῦ ἐν Κων)πόλει « Ἐκκλησιαστικοῦ Μουσικοῦ Συλλόγου », πρῶτος αὐτὸς διδάξας ἐν τῇ σχολῇ αὐτοῦ. Ἀλλὰ καὶ ἐν ἄλλαις σχολαῖς τῆς Κων)λεως ἐδίδαξεν ὁ κ. Ψάχος, διακριθεὶς πάντοτε διὰ τὴν μεθοδικότητα καὶ τὸ καρποφόρον τῆς διδασκαλίας αὐτοῦ. Δέον δὲ, πρὸς συμπλήρωσιν τῆς εἰκόνας, νὰ σημειωθῆ καὶ τοῦτο, ὅτι ὁ κ. Ψάχος συνδύαζει ἔτι πρὸς τὰς ποικίλας καὶ εὐρεῖας αὐτοῦ γνώσεις, καὶ

χαρίσματα ἐξαιρετα αἰσθήματος καὶ χαρακτῆρος. Εἰλικρινῆς καὶ ἀξιάγαστος τὸ ἦθος, εὐθύς καὶ ἀπέριττος ἐν παντί, εἶνε καὶ πατριώτης ἐνθουσιώδης. Ἀρκεῖ νὰ γνωσθῇ ὅτι ὑπέικων εἰς τὸ κέλευσμα τοῦ Πατριάρχου καὶ τὴν φωνὴν τῆς Πατρίδος ἐγκατέλιπεν ἐν Κων)πόλει θέσιν σημαίνουσας καὶ ὠφελείας ἀσυγκρίτως μείζονας, μόνον καὶ μόνον ὅπως διὰ πάσης θυσίας ἐξυπηρετήσῃ τὴν παρ' ἡμῖν ἀνύψωσιν καὶ ἐπικράτησιν τῆς βυζαντινῆς μουσικῆς, ἣτις ἀποτελεῖ καὶ τὸ ὄνειρον τοῦ βίου του.

Τοιοῦτος ἐν σκιαγραφίᾳ ὁ πολύτιμος διευθυντῆς τοῦ ἐν τῷ Ὁδεῖῳ Ἀθηνῶν ἀριστυτάτου τμήματος τῆς βυζαντικῆς μουσικῆς, καὶ οὗ τὴν συμπαθῆ φυσιογνωμίαν μετὰ χαρᾶς καὶ σεμνυόμενοι γνωρίζομεν εἰς τοὺς ἀνὰ τὸ πανελλήνιον ἀναγνώστας καὶ φίλους τοῦ *Ἡμερολογίου*.

— 88 —

ΤΡΑΓΟΥΔΑΚΙ

ΣΤΗΣ ἀγάπης μου τὸν πύργο
τὸ τραγοῦδι ποῦ θὰ ἴπῳ
θᾶχην χαρωπὰ τὰ λόγια,
θᾶχην θλιβερὸ σκοπὸ !

- Κι' ἂν ξυπνήσῃ καὶ τ' ἀκούσῃ
θὰ γελᾶσῃ καὶ θὰ ἴπῃ :
- Σὲ χαροῦμενα τραγοῦδια
πάνε θλιβεροὶ σκοποί ;
- Ὅχι, ἀγάπη μου· μὰ βλέπεις
τὴν ἄλλάξαν οἱ καιροί·
πέδες μου, σιὴ γλυκειὰ ὠμορφιά σου
πάει καρδιὰ φαρμακερῆ ;

ΙΩ. ΠΟΛΕΜΗΣ